

■ COLUMNA

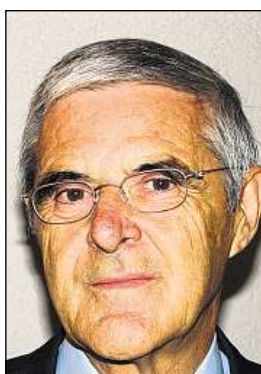
Legendas, mitos, cult da persunas

DA GIUSEP NAY

Il Lexicon istoric re-
tic explitgescha
aschia il chavazzin le-
gendas: «La plipart da
las legendas appartegna
oriundamain a la tradi-
ziun orala. Ellas èn pa-
rentadas ina cun l'otra
en quel senn ch'ellas èn
liadas ad ina persuna
ed ad in lieu d'acziun. Ellas palai-
san la vita dals martirs e sontgs e
vulan porscher qua tras al lectur u
auditur exempels d'ina vita d'en-
grà a Dieu.»

Il Duden enconuscha sper la me-
dema anc ulteriuras muntadas
da «Legende»: «Person oder Sache,
die so bekannt geworden ist, einen
solchen Status erreicht hat, dass
sich bereits zahlreiche Legenden
um sie gebildet haben; Mythos.
Ausschmückende Darstellung,
glorifizierende Erzählung, Ge-
schichte. Etwas, was erzählt, ange-
nommen, behauptet wird, aber
nicht den Tatsachen entspricht.»

Tge persunas dal sport e tge
stars da tuttas sorts n'èn oz
betg fitg spert «legendas». En tge
senn dal pled, tenor ils citats qua
sura, n'è dentant betg fitg cler. Su-
lettamain ch'els n'èn betg sontgs u
martirs, dals quals las legendas ori-
ginaras raquintan, è atgnamain
evident. Cler è er ch'ils raquints èn
embellids da bliers detagls mo da-
pli u damain vairs ed en scadin cas
glorifitgonts, sch'els na corrispund-
dan betg dal tutfatg als fatgs. La
definiziun da la qualificaziun d'ina
persuna sco legenda è gea che le-

gendas èn sa furmadas
enturn ella, pia ra-
quints ed istorgias la
finala betg vairas sco
ellas vegnan raquinta-
das. Ma quai embli-
dain nus gugent,
uschiglio perdessen las
persunas legendaras
nairalmain lur aura da
legendas, ed il mitos e
cult tut aparti lià vid-

lunder gess a perder. Bun e salutai-
vel per auditurs sco er lecturas fiss
dentant tuttina, vis l'inflaziun
stancantaivla da legendas en nos
dis, da far per senn tge quellas per-
sunas che obtegnan oz mintgadi
da nov quella titulaziun e lur istor-
gias èn vairamain, ed uschia betg
confunder talas cun sontgs e
sontgs.

Quellas survegnan er lu titel sin
fundament da las pli grondas
prestaziuns «da tut ils temp», sco
schurnalistas anflan per bun da
formular cunzunt tar sportists. Sco
sch'i na pudess betg dar anc pli
grondas prestaziuns en il temp su-
enter nus. Era quai fa suspect la
«schi bella» titulaziun. «d'ent-
ochen ussa» fiss pli sincer, dentant
main spectacular.

Ma fitg nosch n'è tut quai
betg, uschè ditg che l'infla-
ziun da legendas na s'extenda betg
da maniera nunsvizra e cunzunt
betg grischuna er sin la politica.
Quest privel è perencunter recents.
Per democrats fermes ed averts en-
vers il futur èn mitos en tuts regu-
ards quai ch'els èn, ni damain ni
dapli. Ed in cult da persunas a pers
nagut en nossa democrazia.